

רשומות

ספר החוקים

20 באוגוסט 1953

131

ט' באלול תשי"ג

צמוד

136 . . . . . חוק לקיום תקפו של תקנות ההגנה (הוראת שעה) (מס' 5), תשי"ג—1953

137 . . . . . חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג—1953

חוק לקיום תקפן של תקנות ההגנה (הוראת שעה) (מס' 5), תשי"ג--1953 *

1. תקנות ההגנה המפורטות בחיפפת יעמ"ו בתקפן עד יום כ"ה בטבת תשי"ד (31 בדצמבר 1953).
2. תקפן של חוק זה הוא מיום כ' באלול תשי"ג (31 באוגוסט 1953).

קיום תקפן של תקנות ההגנה
תחילת תוקפן

תוספת

(טעין 1)

1. תקנות ההגנה, 1939, למעט תקנות משנה (א9) ו" (ב9) לתקנה 46 וכן למעט תקנות 47 ו"50.
2. תקנות ההגנה (תיקון פקודת הפיקוח על המזונות, 1942), 1942.
3. תקנות ההגנה (תיקון פקודת הפיקוח על המזונות, 1942), 1943.
4. תקנות ההגנה (תיקון פקודת הפיקוח על המזונות, 1942), 1944.
5. תקנות ההגנה (הטלת פקודת הפיקוח על המזונות, 1942), 1942.
6. תקנות ההגנה (הפיקוח על המזונות), 1942.
7. תקנות ההגנה (מגיעת רווחים מופקעים), 1944.
8. תקנות ההגנה (כספים), 1941.

משה שרת
שר החוץ
ממלא מקום ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום 5 באב תשי"ג (11 באוגוסט 1953) :
הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו :
ההצעות חול 171 מיום כ"ו בתמוז תשי"ג (9.7.53), עמ' 250.
1 ע"ר מס' 914 מיום 28.8.39, תוס' 2, עמ' 548.
2 ע"ר מס' 1200 מיום 11.6.42, תוס' 2, עמ' 542.
3 ע"ר מס' 1260 מיום 8.4.43, תוס' 2, עמ' 260.
4 ע"ר מס' 1312 מיום 13.1.44, תוס' 2, עמ' 18.
5 ע"ר מס' 1227 מיום 8.10.42, תוס' 2, עמ' 1297.
6 ע"ר מס' 1181 מיום 29.3.42, תוס' 2, עמ' 487.
7 ע"ר מס' 1350 מיום 14.9.44, תוס' 2, עמ' 724.
8 ע"ר מס' 1215 מיום 8.11.41, תוס' 2, עמ' 1380.

חוק חינוך ממלכתי, תשי"ג—1953*

פירושים

1. בחוק זה —

„חינוך ממלכתי“ פירושו — חינוך הניתן מאת המדינה על פי תכנית הלימודים, ללא זיקה לגוף מפלגתי, עדתי או ארגון אחר מחוץ לממשלה, ובפיקוחו של השר או של מי שהוסמך לכך על ידיו;

„חינוך ממלכתי דתי“ פירושו — חינוך ממלכתי, אלא שמוסדותיו הם דתיים לפי אורח חייהם, תכנית לימודיהם, מוריהם ומפקחיהם;

„תכנית הלימודים“ פירושו — תכנית לימודים שנקבעה על ידי השר למוסדות החינוך הרשמיים להשגת המטרה האמורה בסעיף 2; וכולל „תכנית היסוד“ שהשר יקבעה כתכנית חובה על כל מוסד כזה;

„מוסד חינוך ממלכתי“ פירושו — מוסד חינוך רשמי שניתן בו חינוך ממלכתי, למעט מוסד חינוך ממלכתי דתי;

„מוסד חינוך ממלכתי דתי“ פירושו — מוסד חינוך רשמי שניתן בו חינוך ממלכתי דתי; „תכנית השלמה“ פירושו — חלק של תכנית הלימודים שיקבע או שיאשר השר לפי חוק זה ושיקיף לא יותר מעשרים וחמישה אחוזים משעות הלימודים במוסד חינוך רשמי;

„תכנית השלמה למוסד חינוך ממלכתי דתי“ פירושו — תכנית השלמה שתכלול לימודי תורה שבכתב ושבעל פה ותכונן לאורח חיים דתי, לרבות נוהג ותווי דתי בין כתלי המוסד; „תלמיד“ פירושו — ילד או נער;

שאר המונחים פירושים כמשמעותם בחוק לימוד חובה, תש"ט—1949¹ (להלן — חוק לימוד חובה).

מטרת החינוך הממלכתי

2. מטרת החינוך הממלכתי היא להשתית את החינוך היסודי במדינה על ערכי תרבות ישראל והישגי המדע, על אהבת המולדת ונאמנות למדינה ולעם ישראל, על אימון בעבודה וקלאית ובמלאכה, על הכשרה חלוצית, ועל שאיפה לחברה בנויה על זירות, שוויון, סובלנות, עזרה הדדית ואהבת הבריות.

חינוך ממלכתי משנת תשי"ד

3. משנת הלימודים תשי"ד ואילך יונהג חינוך ממלכתי בכל מוסד חינוך רשמי; במוסד חינוך רשמי, אשר בשנת הלימודים תשי"ג נמנה עם זרם המזרחי או עם זרם אגודת ישראל או עם החלק הדתי של זרם העובדים, יונהג חינוך ממלכתי דתי.

תכנית הלימודים

4. השר יקבע את תכנית הלימודים של כל מוסד חינוך רשמי; במוסדות חינוך לא יהודיים תותאם תכנית הלימודים לתנאיהם המיוחדים.

תכנית השלמה שנקבעה על ידי השר

5. השר רשאי לקבוע לכל מוסד חינוך רשמי תכנית השלמה שתונהג בו, בין תכנית אחת לכל המוסד ובין תכניות שונות לכיתות שונות או מקבילות; למוסד חינוך ממלכתי דתי תיקבע תכנית מתכניות ההשלמה למוסד חינוך ממלכתי דתי.

תכנית השלמה לפי דרישת הורים

6. לפי דרישת הורי תלמידים במוסד חינוך, רשאי השר, בתנאים שנקבעו בתקנות, לאשר למוסד תכנית השלמה אחרת מזו שנקבעה על פי סעיף 5.

* נתקבל בכנסת ביום א' באיילול תשי"ג (12 באוגוסט 1953); הצעת החוק ודברי הסבר נחפרסמו בהצעות חוק 170 מיום י' בתמוז תשי"ג (23.6.53), עמ' 242.
¹ ספר החוקים 20 מיום כ"ד באיילול תש"ט (18.9.49), עמ' 287.

<p>7. השר לא ישתמש בסמכותו לפי סעיף 6, אם נוכח שתכנית השלמה אחרת תגרום להוצאות יתרות; ואולם אם היו ההוצאות היתרות על חשבון רשות חינוך מקומית, רשאי השר לעשות זאת בהסכמת אותה רשות.</p>	<p>תכנית השלמה לא תגרום להוצאות יתרות</p>
<p>8. השר רשאי, בתנאים שנקבעו בתקנות, לאשר למוסד חינוך רשמי, לפי דרישת הורי תלמידים באותו מוסד, תכנית לשעות נוספות על השעות שנקבעו בתכנית הלימודים, ובלבד שכל ההוצאות הנובעות מביצוע התוספת יחולו על הורי התלמידים המתחנכים על פיה או על רשות החינוך המקומית שהתחייבה לשאת בהן על חשבונה.</p>	<p>תכנית נוספת</p>
<p>9. השר רשאי להנחיק במוסד חינוך רשמי מסויים, לשם ניסוי, תכנית לימודים שלא לפי הוראות חוק זה, בתנאי שיתון, באופן שנקבע בתקנות, הידועה מוקדמת על כך לפני התחלת הרישום לפי סעיף 20, ובתנאי נוסף שמוסד כזה לא ייקבע כמוסד היחידי הקרוב לתלמידים שגרים בקרבתו.</p>	<p>תכנית לשם ניסוי</p>
<p>10. (א) השר רשאי לצוות לרשות חינוך מקומית אחת או יותר, על מיוזגם של מוסדות חינוך רשמיים שבתחום אותה רשות או אותן רשויות; ואולם לא יצווה השר על מיוזג מוסד חינוך ממלכתי עם מוסד חינוך ממלכתי דתי. (ב) השר לא יצווה על מיוזגם של מוסדות חינוך רשמיים בשתי רשויות חינוך מקומיות או יותר, אלא אם נתן הודעה מוקדמת על כך בכתב לרשויות החינוך המקומיות הנוגעות בדבר, וניתנה להן הזדמנות להביא בפני השר את התנגדותן, אם תהיה כזו.</p>	<p>מיוזג מוסדות חינוך</p>
<p>11. השר רשאי לקבוע, בתקנות, סדרים ותנאים להכרזת מוסדות לא רשמיים כמוסדות חינוך מוכרים, להנהגת תכנית היסוד בהם, להנהלתם, לפיקוח עליהם ולתמיכת המדינה בתקציביהם, אם השר יחליט על התמיכה ובמידה שיהליט.</p>	<p>מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים</p>
<p>12. יוקם ועד לעניני החינוך (להלן -- ועד החינוך), אשר מספר חבריו יהיה לא פחות מחמישה עשר. חברי הוועד יתמנו על ידי השר, באישור הממשלה, כל אחד לתקופה של ארבע שנים. כחברי הוועד יתמנו אנשים פעילים בשדה החינוך, עובדים של משרד החינוך והתרבות שמספרם לא יעלה על 25% מכל חברי הוועד, ומועמדים של רשויות מקומיות, מוסדות החינוך הגבוה והסתדרות המורים, מתוך רשימות שיוגשו לשר לפי בקשתו.</p>	<p>ועד החינוך</p>
<p>13. תוקם מועצה לחינוך ממלכתי דתי; חברי המועצה יתמנו על ידי השר, באישור הממשלה, כל אחד לתקופה של ארבע שנים. שני חברים יהיו באי כוחו של השר, ששה חברים יתמנו מתוך רשימה של שנים עשר מועמדים שתוצע על ידי שר הדתות, שלושה חברים יתמנו מתוך רשימה של ששה מועמדים לפחות שתוצע, בהתאם לתקנות, על ידי ארגוני מורים המייצגים את המורים הדתיים, ושלושה חברים יתמנו מבין החברים הדתיים של ועד החינוך.</p>	<p>מועצה לחינוך ממלכתי דתי</p>
<p>14. השר יוועץ בוועד החינוך בטרם ישתמש בסמכות מן הסמכויות המסורות לו לפי חוק זה, חוץ מן הסמכויות לפי הסעיפים 12, 29, ו-32 והשימוש הראשון בסמכותו לפי סעיף 17.</p>	<p>סמכויות ועד החינוך</p>
<p>15. השר יוועץ, בהתאם לסדרים שנקבעו בתקנות, במועצה לחינוך ממלכתי דתי בטרם ישתמש בסמכות מן הסמכויות המסורות לו לפי חוק זה הנוגעות לחינוך ממלכתי דתי, לרבות מינוי מנהל אגף החינוך הדתי במשרד החינוך והתרבות, ומינוים של מפקחים, מנהלים ומורים למוסדות החינוך הממלכתי הדתי, חוץ מן הסמכויות לפי הסעיפים 12, 13, 31, 32 והשימוש הראשון בסמכותו לפי סעיף 17.</p>	<p>סמכויות המועצה לחינוך ממלכתי דתי</p>
<p>16. תכניות ההשלמה למוסדות החינוך הממלכתי הדתי ייקבעו על ידי השר בהסכמת המועצה לחינוך ממלכתי דתי.</p>	<p>הסכמת לתכנית השלמה</p>

תקנונים	17. אשר יקבע תקנון לוועד החינוך ותקנון למועצה לחינוך ממלכתי דתי. בתקנון ייקבעו סדרי כינוסם ועבודתם של הוועד ושל המועצה וכללים למילוי מקומם של חברים שאינם משתתפים בישיבות הוועד או המועצה, וכן הוראות אחרות שהשר יראה בהן צורך לשם ביצוע תפקידים של הוועד ושל המועצה, הכל לפי העניין.
פסול עובדים מטעמים דתיים	18. המועצה לחינוך ממלכתי דתי רשאית לפסול, מטעמים דתיים בלבד, מינויו או המשכת שירותו של מנהל או מפקח או מורה במוסד חינוך ממלכתי דתי, בא על החלטת הפסול ערר של חבר מהברי המועצה, לא יהא להחלטה תוקף כל עוד לא הכריעו בערר, בדרך שנקבעה בתקנות.
איסור תעמולה	19. מורה, וכן עובד אחר במוסד חינוך, לא ינהל תעמולה לטובת מפלגה או ארגון פוליטי אחר בקרב תלמידים של מוסד חינוך.
רישום תלמידים	20. לצורך מילוי החובה האמורה בסעיפים קטנים (אא) ו-(ד) של סעיף 3 לחוק לימוד חובה יירשם תלמיד —
	<p>(1) במוסד חינוך ממלכתי או במוסד חינוך ממלכתי דתי, הקרוב למקום מגוריו;</p> <p>(2) אם מקום מגוריו הוא בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית שאין בו מוסד חינוך רשמי — ברשות החינוך המקומית;</p> <p>(3) אם עומד התלמיד לקבל את חינוכו היסודי במוסד חינוך מוכר שאינו מוסד חינוך רשמי — באותו מוסד חינוך מוכר.</p>
תקנות רישום	21. סדרי הרישום, כללי האחריות לביצוע, הכללים שלפיהם ייקבע מוסד החינוך הקרוב למקום מגוריו של תלמיד והתנאים בהם מותר יהיה לרשום תלמיד שלא בהתאם לאמור בסעיף 20 — ייקבעו בתקנות.
דין וחשבון על הרישום	22. כל מוסד חינוך שבו נרשמו תלמידים לפי חוק זה ולפי חוק לימוד חובה, חייב למסור, על פי כללים שנקבעו בתקנות, דין וחשבון על כך לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוט נמצא המוסד.
רישום ברשות חינוך שאין בה מוסד חינוך רשמי	23. בשעת רישום ברשות חינוך מקומית לפי פסקה (2) לסעיף 20 יודיע ההורה הרושם על בחירתו בין מוסד חינוך ממלכתי ובין מוסד חינוך ממלכתי דתי. סדרי ההודעה ייקבעו בתקנות.
הודעה במקרים מיוחדים	24. רשות חינוך מקומית שיש בה מוסד חינוך ממלכתי ואין בה מוסד חינוך ממלכתי דתי, או להיפך, רשאי ההורה הרושם למסור הודעה בשעת הרישום לפי פסקה (1) לסעיף 20 על רצונו שיינתן לתלמיד החינוך שאינו ניתן באותה רשות חינוך מקומית.
המסר שבו יבקר תלמיד	25. תלמיד שנרשם במוסד חינוך לפי סעיף 20 או 21, יבקר במוסד החינוך שבו נרשם; עלה מספר התלמידים שנרשמו במוסד על מכסה שנקבעה לו, לפי כללים שפורטו בתקנות, יבקרו התלמידים העודפים על המכסה, במוסד חינוך רשמי אחר שייקבע להם, על-פי אותם הכללים, ובלבד שתלמיד שנרשם במוסד חינוך ממלכתי לא ייקבע לו מוסד חינוך ממלכתי דתי, או להיפך.
מוסד שנפתח על פי הודעות	26. נפתח ברשות חינוך מקומית מוסד חינוך רשמי, על יסוד הודעות שניתנו לפי סעיף 24, יראו את התלמידים שבשעת רישומם נתנו אותן הודעות, כאילו נרשמו אותה שעה במוסד שנפתח כאמור.

27. חוק לימוד חובה יתוקן כך:

(1) בסעיף 1 יימחקו ההגדרות „מועצת הינוך“ ו„זרם מוכר“;

(2) בסעיף 3 —

(א) במקום סעיף קטן (א) יבואו סעיפים קטנים אלה:

„(א) הורים של ילד בגיל 5 חייבים, כל אחד מהם, לרשמו, במועד ובאופן שנקבע בתקנות, ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטתו גר הילד, רשמו אחד מהם — השני פטור.

„(אא) הורים של ילד בגיל 6 ומעלה או של נער חייבים, כל אחד מהם, לרשום את הילד או הנער, כמפורט בסעיף קטן (ב), במוסד חינוך או ברשות חינוך מקומית כאמור בסעיפים 20 ו-21 לחוק חינוך ממלכתי, תשי״ג—1953. רשם אחד מהם את הילד או את הנער — השני פטור.“

(ב) בסעיף קטן (ב) —

(1) במקום פסקה (2) תבוא פסקה זו:

„(2) ילד שבראשית שנת הלימודים תשי״ד או בראשית כל שנת לימודים שלאחריה יהיה בגיל 6 — במועד שנקבע בתקנות;“

(11) אחרי פסקה (4) תבוא פסקה זו:

„(5) ילד בגיל לימוד חובה, או נער בגיל לימוד חובה, הגר בתחומה של רשות חינוך מקומית שאין בה מוסד חינוך רשמי ואותה רשות הודיעה, באופן שנקבע בתקנות, כי היא עומדת לפתוח מוסד כזה — תוך שלושים יום מיום ההודעה;“

(3) בסעיף קטן (ד) —

(1) ברישא, במקום המלים „ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטתו הוא גר“ יבואו המלים „במוסד חינוך או ברשות חינוך מקומית כאמור בסעיפים 20 ו-21 לחוק חינוך ממלכתי, תשי״ג—1953;“

(11) אחרי פסקה (4) תבוא פסקה זו:

„(5) אם גר הנער בתחומה של רשות חינוך מקומית שאין בה מוסד חינוך רשמי לחינוך יסודי לנערים ואותה רשות הודיעה, באופן שנקבע בתקנות, כי היא עומדת לפתוח מוסד כזה — תוך שלושים יום מיום ההודעה;“

(3) בסעיף 10 —

(א) סעיף קטן (א) — בטל;

(ב) בסעיף קטן (ב) יימחקו — הסימן שבראשיתו והמלים שבשורה הרביעית, „לחינוך יסודי מזרם מוכר מסויים או מוסד חינוך רשמי אחר“;

(4) בסעיף 14, במקום המלים „במועצת החינוך“ יבואו המלים „בועד החינוך“.

28. וזשר רשאי לצוות, כי הוראות הסעיפים 1—19, 29 ו-34 של חוק זה יחולו בתיאומים שיקבע אותם לפי הענין, על בתי מדרש למורים ולגננות.

29. וזשר רשאי להעביר לאחר את הסמכויות המסורות לו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, פרט לסמכות להתקין תקנות ופרט לסמכויות לפי הסעיפים 10 (ב), 12, 13 ו-17. הודעה על העברת הסמכויות לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

תחולת החוק
על מוסדות
להכשרת מורים
וגננות
העברת
סמכויות

30. מיום תחילת תקפו של חוק זה ועד תום שנת הלימודים תשי"ד לא יועבר תלמיד, ללא אישור השר, ממוסד חינוך רשמי למשנהו, אלא אם הועתק מקום מגוריו.

31. מנהל או מורה במוסד חינוך רשמי שהועבר בשנת הלימודים תשי"ד ממוסד חינוך רשמי אחד למשנהו מחמת השינויים שחלו או שיתולו לרגל ביצוע חוק זה, לא תשמש העברה זו למרות כל נוהג אחר, עילה לתביעת פיצויים או תשלום אחר בגלל חוסר הודעה מוקדמת על ההעברה.

32. (א) עד תאריך שייקבע על ידי השר ויפורסם ברשומות רשאים הורים של תלמיד, שלמד בשנת הלימודים תשי"ג במוסד חינוך רשמי, להודיע בכתב, לרשות החינוך המקומית שבתחומה נמצא המוסד, כי ברצונם להנך את התלמיד במוסד חינוך לא רשמי בעל תכנית מסוימת שתכלול את תכנית היסוד.

(ב) היה מספר התלמידים שלמדו בשנת תשי"ג במוסד מסוים, שהוריהם הודיעו כאמור, שני שלישים או יותר מכלל התלמידים שלמדו אותה שנה במוסד, תמסור רשות החינוך המקומית דין וחשבון לשר על התכנית ועל מספר התלמידים שהוריהם בחרו בה.

(ג) נתקבלה התכנית על דעת השר ומספר התלמידים שהוריהם רוצים להנכס לפיה הוא מספיק לדעתו, כדי לפתוח בשבילם מוסד חינוך, רשאי השר להקציב מקרקעים וציוד לשם פתיחת מוסד כזה, בין מאלה שהוחזקו על ידי מוסד החינוך הרשמי האמור ובין אחרים, או להורות לרשות החינוך המקומית להקציב מקרקעים וציוד כאמור, או להמליץ בפניה על כך.

(ד) נוכח השר, כי נפתח המוסד האמור והועמדו לרשותו מקרקעים וציוד המביאים מיתן חינוך יסודי באופן סדיר על פי התכנית האמורה, יכריז השר על אותו מוסד כעל מוסד חינוך מוכר.

(ה) האמור בסעיף זה בא להוסיף, לגבי שנת הלימודים תשי"ד, על הוראות הסעיפים 11 ו-20 (3), ולא לגרוע מהן.

33. (א) מוסד חינוך שנפתח לפי סעיף 32 יחולו הוצאות החזקתו והנהלתו על הורי תלמידיו והם ישאו, כולם יחד וכל אחד לחוד, באחריות לכל התחייבות שנוצרה על ידי החזקת המוסד והנהלתו.

(ב) מקרקעים שהוקצבו למוסד כזה על ידי המדינה או רשות חינוך מקומית לתקופה מסוימת, יהיה המוסד וכל המחזיק בהם מטעמו חייב, על אף האמור בכל חוק אחר, לפנותם בתום אותה תקופה.

34. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא יתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו ובכלל זה תקנות בדבר —

(1) סדרי הפיקוח על מוסדות החינוך הממלכתי ומינורים של מפקחיהם, מנהליהם הם ומוריהם ;

(2) סדרי הפיקוח על מוסדות החינוך הממלכתי הדתי ומינורים של מפקחיהם, מנהליהם ומוריהם, וביצוע זכותה של המועצה לחינוך הדתי להציע מועמדים למורים, מנהלים ומפקחים, לפסלם להמשכת שירותם ולהתנגד למינויים אלה מטעמים דתיים ;

(3) הנהגת תכנית היסוד במוסדות חינוך מוכרים שאינם מוסדות חינוך רשמיים והפיקוח על ביצועה ;

- (4) התאמת הוראות חוק זה, כולן או מקצתן, לצרכי חינוך יסודי של תלמידים שאינם יהודים והקמת מועצות לחינוך זה ;
- (5) סדרי העברת תלמיד ממוסד לחינוך יסודי אחד למוסד לחינוך יסודי אחר ;
- (6) המקרים בהם יהיה רשאי לצוות על סגירת מוסד חינוך רשמי או על הנהגת חינוך ממלכתי במוסד כזה שלא לפי סעיף 3, אם מספר תלמידיו הוא פחות מן המינימום, וכן הכללים שלפיהם יינתן חינוך יסודי לתלמידים אלה ;
- (7) התנאים שלפיהם ייפתח מוסד חינוך רשמי בהתאם להורעות על פי סעיף 24 או בהתאם לבחירה על פי סעיף 23 ;
- (8) מניעת כל תעמולה מפלגתית ומדינית במוסד חינוך בכל צורה שהיא בין על ידי מורי המוסד ועובדיו ובין על ידי אנשים מן החוץ.

35. ונקפו של חוק זה הוא מיום קבלתו בכנסת.

תחילת חוק:

בן ציון דיגור
שר החינוך והתרבות

משה שרת
שר החוץ
ממלא מקום ראש הממשלה

יצחק בן צבי
נשיא המדינה

תיקון טעויות

בספר החוקים 130 מיום כ"ו באב תשי"ג (7.8.53), עמ' 129, בסעיף 14, יש למחוק סעיף קטן (א) שגשגרב לטופס בטעות לפי גוסח קודם שלא נתקבל בכנסת. באותו ספר החוקים, עמ' 132, שורה תשיעית מלמטה, במקום --, "והתרמתם" צ"ל -- "והחורמתם".